

LAUSUNTO

19.12.2008

Oikeusministeriö

Opetusalan Ammattijärjestö puh. 020 748 9600
Undervisningssektorns faksi (09) 145 821
Fackorganisation www.oaj.fi
PL 20, Rautatieäisenkatu 6 oaj@oaj.fi
00521 Helsinki

22.12.2008
od 18, MI, 2008
Jau?

Oikeusministeriölle

Asia: Opetusalan ammattijärjestö OAJ:n lausunto oikeusministeriön työryhmän yhdistyslain tarkistamisesta antamasta mietinnöstä

Viite: OMT 2008:3

Yleistä

Yhdistystoiminnan perustana ovat mm. aatteellisuus, vapaaehtoisuus, toiminnan autonomia ja yleishyödyllisyys, joiden toteutumiselle nykyinen yhdistyslaki vuodelta 1989 on mahdollistanut väljät puitteet. Lakia on kuitenkin syytä tarkistaa teknisten apuvälineiden käytön ja kokouksiin etäosallistumisen laajentamisen sekä yhdistyksen tilien ja hallinnon tarkastamisen osalta.

Asiaa valmistellut työryhmä oli edustavuudeltaan suppea-alainen ja siitä puuttuivat mm. työmarkkinajärjestöt, puolueet ja kulttuurijärjestöt, joiden edustama yhdistys- ja jäsenkenttä on erittäin laaja. Työryhmän jäsenet (7) jättivät useita eriäviä mielipiteitä (3) työryhmän muistioon. Ministeriön asettaman laajemman kansalaisjärjestöjä edustavan seurantaryhmän kuulemisissa esitettyjä huomioita ei työryhmän esityksessä ole huomioitu.

OAJ on huolissaan tämänkaltaisesta lainvalmistelusta, jossa kymmeniä tuhansia yhdistyksiä edustavien järjestöjen näkemykset on jätetty tähän mennessä valmisteluvaiheessa vaille huomiota.

Teknisten apuvälineiden käyttö päätöksenteossa ja vaikuttamisessa

Teknisten apuvälineiden käyttö mahdollistaa päätöksentekoon ja vaikuttamiseen osallistumisen eri puolilta maata ja lisää samalla jäsenten tasa-arvoa. Tämä on keskeistä koko maan laajuistesti toimiville järjestöille ja yhdistyksille. Erilaisissa äänestystilaisuuksissa (liitto- ja jäsenäänestykset) tulee voida käyttää teknisiä apuvälineitä kunhan osallistumisoikeus ja äänenlaskenta voidaan varmistaa.

Kokoukseen etäosallistumisesta teknisiä apuvälineitä käyttäen tulee olla maininta yhdistyksen säännöissä. Etäosallistuminen tulee rajata vain reaaliaikaiseen osallistumiseen, sillä ennen ja jälkeen fyysisen kokouksen alkaneet ja jatkuvat teknisin apuvälinein tapahtuvat (ns. off line) kokoukset toisivat vieraita ja hämmentäviä elementtejä yhdistystoimintaan. Jäsenten välinen mielipiteen vaihto,

pohtiva ja perusteleva keskustelu, henkilökontaktit sekä osallistujien tuntemus ovat oleellisia vuorovaikutuksessa ja kokoustilanteissa. Tilanteet muuttuvat ja elävät ja niihin ei voi aina ennakolta vaikuttaa ja valmistautua.

Työryhmän mietinnössä esitetty kokousmuodollisuudet sivuuttava, yksimielisyyttä edellyttävä päätöksentekomuoto kokouksen ulkopuolella, tulee OAJ:n mielestä poistaa esityksestä. Näin on mahdollista menetellä jo nykykäytännössäkin ja säännösten ottaminen yhdistyslakiin vain hämmettäisi yhdistystoimijoita.

Toiminnantarkastus

OAJ pitää tärkeänä, että toiminnantarkastus on pakollinen jokaisessa yhdistyksessä ellei yhdistykseltä muutoin edellytetä tilintarkastusta. Pienissäkin yhdistyksissä toiminnan ja talouden tarkastus on olennainen osa jäsendemokratiaa, jonka kautta valvonta toteutuu. Yhdistyksen ei tule itse voida määritellä, milloin se tarvitsee toiminnantarkastusta ja milloin ei. Toiminnantarkastuksen poissulkeminen voisi vaarantaa jäsenistön luottamuksen yhdistyksen toimintaan ja sen asianmukaisuuteen.

Toiminnantarkastusta koskevat säännökset on syytä määritellä lyhyesti. Tarkkoja, yksityiskohtaisia kelpoisuusedellytyksiä toiminnantarkastajien suhteen ei tarvita.

Ennen lain voimaantuloa säännöissä olevien tilintarkastusta ja tilintarkastajia koskevien määräysten tulisi katsoa koskevan uudistuksen mukaista toiminnantarkastusta ja toiminnantarkastajia ellei yhdistyksellä muutoin ole velvollisuutta valita tilintarkastuslain mukaista auktorisoitua tarkastajaa ja muuttaa sääntöjään tältä osin uudistuneen lain mukaiseksi. Toiminnantarkastusta koskevat säännökset tulisi muuttaa sääntöihin vasta kun ko. kohtia muutetaan. Velvoitetta muuttaa niitä sääntöjen muiden muutosten yhteydessä ei tulisi olla.

Toimeenpaneva johtaja

Mietinnössä esitetyt toimeenpanevaa johtajaa (toimitusjohtajaa) koskevat säännökset ovat OAJ:n mielestä yhdistystoiminnalle vieraita ja osakeyhtiölaista kopioituja. Yhdistyksen hallituksella on mahdollisuus antaa toiminnanjohtajalle/pääsihteerille tai vastaavalle johtavalle toimihenkilölle valtaa, vastuuta ja asema johtamiseen. Tämä ei edellytä muutoksia yhdistyslakiin.

OAJ pitää kaikkia toimeenpanevaa johtajaa koskevien säännösten lisäämistä yhdistyslakiin tarpeettomana.

OPETUSALAN AMMATTIJÄRJESTÖ OAJ

Erkki Kangasniemi
puheenjohtaja

Anders Rusk
johtaja